

Malmö stad

Miljöförvaltningen

Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-01-15

Vår referens:

Victor Andreasson Utredare

Epost:

victor.andreasson@malmo.se

Diarienummer:

MN-2026-180

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Genomförande av luftkvalitetsdirektivet i svensk rätt slutredovisning

Sammanfattning

I slutredovisningen av det nya luftkvalitetsdirektivet från EU redogör Naturvårdsverket för de sista förändringarna när direktivet förs in i svensk lag. Flera av förslagen kommer att påverka Malmö stad men dock ej medförande några större förändringar.

Miljökvalitetsnormen (MKN) för luftföroreningar justeras till lägre nivåer, striktare krav för rapportering och information till befolkningen införs samt högre krav ställs på luftkvalitetsmodeller. Miljöförvaltningen framför oro kopplat till överskridande av partiklar, PM₁₀, orsakad av naturliga källor och anser i övrigt att naturvårdsverkets förslag är utförligt, tydligt och genomgående med befolkningens hälsa i fokus.

Förslag till beslut

Miljönämnden föreslås besluta

1. Miljönämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2026-01-15
- Förslag till yttrande, daterat 2026-01-15
- Bilaga 1 - Förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet i svensk rätt – slutredovisning

Beslutsplanering

Miljönämnden 2026-02-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Naturvårdsverket (NVV) remitterar slutredovisningen av införandet av det nya luftkvalitetsdirektivet som genomförs i EU. De största förändringarna som sker är lägre MKN för luftföroreningar, Sverige har i tidigare direktiv haft strängare krav för NO₂ och SO₂, de striktare normerna föreslås nu att tas bort med förutsättning att de nya kraven från luftkvalitetsdirektivet förs in i svensk rätt. NVV föreslår en snabbare takt för exponeringsminskning jämfört med vad som är

kravbelagt i det nya direktivet för PM10 och PM2.5. I NVV analys beräknas det att Skånes kommuner kommer att överskrida exponeringen för PM2.5 år 2030.

I det nya direktivet förenklas flera av utvärderingströsklarna till att endast ha ett årsmedelvärde. När det gäller halterna av PM10 föreslår NVV att gå något längre än vad direktivet kräver när det gäller PM10 och behålla ett dygnsmedel då det i detta specifika fall annars hade inneburit en ambitionssänkning för Sveriges del.

Luftkvalitetsmodeller får en mer central plats i utvärderingen av MKN. Ett modellerat överskridande kan nu också räknas som ett reellt överskridande med krav om att upprätta åtgärdsprogram. Undantag finns dock om överskridandet finns på en plats som är inom den rumsliga representativiteten av en kontinuerlig mätstation. För att samtliga kommuner ska ha samma förutsättningar för modelleringar under det nya direktivet föreslår NVV främst två åtgärder:

- NVV har krav att utföra en nationell modellering varje år gällande PM10, PM2.5 samt NO₂.
- NVV tillhandahåller modelleringsverktyget SIMAIR gratis för kommuner.

Det krävs nu att informera allmänheten med varning vid två nya tröskelvärden för SO₂, NO₂, PM10, PM2.5 samt O₃, ett lägre tröskelvärde för information och ett högre tröskelvärde för larm. När information måste skickas ut kan baseras på mätningar, modellering eller prognostjänster. Sannolikheten att någon kommun i Sverige kommer behöva skicka ut denna information bedöms vara låg.

Zonindelningen för rapportering förändras något och ska nu gå efter nuts-3 zoner vilket innebär länsvis rapportering. För kommuner som är med i ett luftvårdsförbund som sträcker sig över eller tillhör en annan zon innebär det en del organisatoriska förändringar.

NVV väljer att inte införa något undantag för överskridanden av MKN som beror på utsläpp från naturliga källor (exempelvis: vulkanutbrott, havsvattenpartiklar, skogs- och gräsbränder mm). Analysen som NVV gör visar att undantaget inte har kunnat appliceras historiskt sett och gör bedömningen att så även kommer vara fallet framöver.

NVV väljer även att inte inför förlängning av tidsfristen för att uppfylla de nya MKN. Undantaget skulle endast få ske på väldigt specifika och svåruppfyllda krav dessutom menar NVV att det är problematiskt att högre halter som innebär en större fara för hälsa tillåts.

Konsekvensbeskrivning

Relevanta konsekvensbeskrivningar finns och är grundligt utförda. För Malmö stad innebär förändringarna inga garanterade kostnader. Dock om ett överskridande skulle ske innebär det ett krav på att upprätta ett åtgärdsprogram. Detta scenario skulle ge staden en större kostnad. Enligt NVV beräkningar kommer Malmö år 2030 ha ett överskridande av PM10. Dock så stämmer detta ej överens med Miljöförvaltningens egen bedömning då samtliga nivåer av luftföroreningar sjunker i dagsläget, vilket inkluderar PM10 och därmed bedöms risken för att ett åtgärdsprogram ska behöva upprättas som låg. Initialt kan förändringarna innebära något högre arbetsbörda för miljöförvaltningens utredare, med att ta fram nya rutiner och justera för andra förändringar främst kopplat till information till befolkning och kring modellering.

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen vill framföra oro kopplat till överskridande av partiklar (PM10), orsakad av naturliga källor då det undantaget inte införs i svensk lagstiftning. Vi har tidigare sett att vulkanutbrott på Island eller skogsbränder både i östra EU, Ryssland samt i Kanada har gett höga halter av både SO2 och partiklar på samtliga mätstationer i Skåne. Detta bör inte innebära några problem för de flesta luftföroreningar, dock skulle en sådan naturkatastrof kunna innebära överskridande av dygnsnormen för PM10 som det kommer vara svårt att avvärja med lokala åtgärder. Sådana händelser förutspås även bli vanligare i takt med ett varmare klimat.

Miljöförvaltningen är starkt positiv till förslaget om att ej införa en dispens för att införa de nya MKN, utan väljer att införa alla MKN från 2030 enligt direktivet. Förslaget främjar en bättre hälsa och räddar liv. Att NVV väljer en snabbare exponeringssänkning än direktivet kräver kommer troligen innebära att Skåne inte klarar det nya exponeringskravet för PM2.5 till 2030 med anledning att den största delen av halterna i Skåne beror på intransporterade partiklar. Skulle ett överskridande ske så är det NVV som är ansvariga för ett åtgärdsprogram.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Karin Sandström
Avdelningschef
MSA